

14

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԻԳ.

Նոր Պապի ընտրությունն էի վեր սխալ կը զրուի Նորին Սրբութեան անունը կարգ մը հայ թերթերու մէջ: Մանաւանդ ընտրութեան օրերուն այդ սխալը թերթէ թերթ կը թռչտէր: Ոմանք կը գրէին ժամ ԻԳ. ուրիշներ ձոն ԻԳ. քիչեր նաեւ ձիովաննի ԻԳ:

Սրբազան Պապը իտալացի է, եւ կը կոչուի Giovanni XXIII°. Ի՞նչ գործ ունի այս անունին Փրանսական ձեւը (ժամ ԻԳ.) հայկական լրագրի մը մէջ. ժամ գրելէն վերջ՝ ի՞նչպէս ետեւէն կրնայ փակչիլ այդ ԻԳը, որ բնիկ հայկական է:

Պոլսոյ հայ լրագրիւնները կարծէք երդում ըրած ըլլային Սրբազան Պապին անունը Փրանսերէն գրելու. Յուսաբերն անդամ այդ ախտէն վարակուեցաւ: Իսկ Ամերիկայի հայ լրագրիւնները որդեգրեցին ձոն ձեւը:

Բարեբախտաբար համաճարակը դադարած է. տեղ տեղ երբեմն, սակայն, դեռ կ'երեւի ժամը:

Գրեցէք միշտ Յովհաննէս ԻԳ. ամէն մարդ իր լեզուով թող գրէ: Թերեւս ներքին ըլլար իտալական ձեւը գործածել. բայց անկէ ալ հրաժարելու է: Եթէ Սրբազան Պապին անունը Gregorio ըլլար՝ մենք կրէկուա՞ն պիտի գրէինք:

Զվերջացուցած՝ բան մըն ալ ըսենք: Պոլսոյ թերթերէն ժամը գրեցին ժամ ՄԳ (փոխանակ ԻԳ.ի), անշուշտ կարծելով թէ Մ կը նշանակէ 20. ո՛չ. ժէն անդին այլեւս տասնական կը բաշեն մեր թիւերը, մինչեւ ձ. անկէ անդին՝ հարիւրական եւն...:

Ուրեմն գրեցէք միշտ Յովհաննէս ԻԳ.:

ՏԱՌԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

«Աւետիք» անցեալ Դեկտեմբերի իր թիւով (Իէ, էջ 162-168) տուած էր Քահանայապետներու շարքը ներկայացնող ցուցակ մը, ուր զժբախտաբար՝ հակառակ խմբագրին բծախնդրութեան՝ կարգ մը տառադարձական սխալներ սպրդած էին, որոնք կը փափաքէինք ուղղել:

Felix անունը երբեմն թարգմանուած է Փելիփս, երբեմն Ֆելիփս. ուղիղն է գրել միշտ Փելիփս:

Adeotatus անունը երբեմն թարգմանած է Աստուածատուր, երբեմն Ադէոդատու. նախընտրելի է գրել միշտ Աստուածատուր:

Anastasius անունը նմանապէս երբեմն թարգմանած է Անաստաս, երբեմն Անաստափոս. նախընտրելի է առաջին ձեւը:

Gelasius անունը երբեմն եղած է Կեղասիոս, երբեմն Գեղասիոս. ուղիղն է այս վերջինը:

Celestinus անունը երբեմն եղած է Կեղեստիոս, երբեմն Կեղեսդիոս. ուղիղն է Կեղեստիոս:

Pelagius թարգմանուած է Բեղակիոս. հարկ է ուղղել Պեղագիոս:

Մարկեդոս յետոյ դարձած է Մարսիլ. ինչո՞ւ: Ուղիղն է հայացած Մարկեդոսը:

Fabianus թարգմանուելով եղած է Ֆապիանոս. հարկ է ուղղել Փաբիանոս:

Bonifacius թարգմանուած է Բոնիփակիոս. ի՞նչ գործ ունի այդ Փ տառը. Փ-ին տեղ դնելու է միշտ փ: Իսկ այս անունը հինէն ի վեր մեր քով տառադարձուելով եղեր է Վոնիփակիոս:

Ու տակաւին սխալ տառադարձուած են. Եվարիստոս, Օրմիգտաս, Կայոս, Սելերիոս, Ֆորմոգոս, Զոգիմոս, որոնց ուղիղ ձեւերն են Եւարիստոս, Որմիգդ, Գայիոս, Սելերիմոս, Փորմոգոս, Զոսիմոս:

Ուրիշ առիթով խօսած էինք տառադարձական օրէնքներու մասին, եւ մանաւանդ

թէ ի՞նչ սկզբունքով պէտք է տառադարձել հին անունները, հուսկ թէ ի՞նչպէս պէտք ենք յարգել հինէն ի վեր տառադարձուած ձեւերը (Բագմ. 1955, էջ 222-223): Եւ արդէն Պապերու ցուցակին այս թարգմանին ալ կը յարգէ ընդհանրապէս այդ օրէնքները եւ Telesphorus կը թարգմանէ Տեղեսփորոս, Benedictus կը թարգմանէ Բենեդիկտոս եւն...: Կը զարմանանք թէ ի՞նչպէս սպրդած են վերոյիշեալ վրիպակները:

ԵՐԵՄՅԱՆԻՐԳ.

Ուրախ ու երջանիկ է «Երջանիկ» տառերի խմբագիրը, Բագարատ Թեւեան, որ հրատարակած է իր տարեգրքին երեսնամեակի բացառիկ հատորը:

Որքան ինք ուրախ է ու երջանիկ, նոյնքան մենք տխուր ենք ու ցաւով սրտի կու գանք դիտողութիւններ կատարել այդ տարեգրքի կողքի մասին, նախ քան գրախօսական մը գրելը:

Խոշոր տառերով, կարմիր մեկնանով գրուած է վրան երեսուներորդ տարի. հաւանաբար, զիտումով այդքան խոշոր տպուած ըլլալու է՝ որ քերականագէտին աչքը տեղէն ելլէ, ու ալ ըսելիք չունենայ: «Երջանիկ» կը թեւակոխէ իր երեսուներորդ տարին. կը շնորհաւորենք խմբագիրը, որ երեսուն տարի սպասեր է այս լեզուական անհեթեթութիւնը գործելու. երեսուներորդ տարի:

Ի՞նչ գործ ունի այդ բառին մէջ ուն: Մեր լեզուին մէջ, բարդութեան պարագային, վերջավանկի փակ ու երկբարբառը կ'իյնայ.

տուն - տնային
բուք - բքամիտ
շուր - ջրաբքի
շուտ - շտապել
անասուն - անասնաբոյժ
անժուռ - անժնութիւն
երեսուն - երեսնամեակ

Ուրեմն, այս օրէնքով՝ երեսուն բառն ալ պէտք է ըլլայ երեսներորդ. եւ ոչ թէ երեսուներորդ. ասիկա Մեսրոպեան բարբառին դէմ գործուած ծանր յանցանք է:

Բայց զարմանալին հոս չէ. այդ երեսներորդ ճիւղին տակը, աւելի փոքր տառերով, գրեթէ նախորդներուն կէսին մեծութեամբ, գրուած է. երեսնամեակի բացառիկ հատոր: Կեցցէ՛ մեր խմբագիրը. գտած է ուղիղ ձեւն ալ (երեսուն - երեսնամեակ): Ու ոչ միայն գտած. այլ նաեւ գտած է մուկն ու կատուն նոյն վանդակին մէջ պահելու արուեստը...

Երեսներորդ - երեսնամեակ:

Դժբախտաբար կատուն աւելի փոքր է, եւ չենք գիտեր թէ պիտի կարենա՞յ խեղդել իրմէ մեծ մուկը, երեսներորդ տարուան (մեղայ, արագորեն՝ երեսներորդ տարուան) այս բացառիկը:

Հ. ՆԵՐՍԷՍ ՏԵՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ